

ACTIONS OF SPECIAL INTELLIGENCE SERVICE TO DEFEND THE STRATEGIC AREA PRAHOVA VALLEY DURING 1940- 1944

Vasile Virgil Coman

PhD Student, "Valahia" University of Tîrgoviște

Abstract: British espionage network was enjoyed by protection of King Carol II and even the Romanian government. In the context of takeover the political power by General Ion Antonescu, the arrival of the German Military Mission and irreversible placing Romania in the German sphere of influence is indisputable that the first stage of the Romanian-German cooperation informative, namely the years 1939-1940, the region's oil protection Prahova Valley against sabotage and ensuring oil supplies to the German war machine were one of the main tasks set by OKW / Amt Ausland / Abwehr by the leadership of the third Reich. Although during 1940-1944 there have been sporadic crashes, fires or explosions in the oil region Prahova likely to be considered acts of sabotage, however their share in the production and export of oil by Romanian Reich was insignificant. Legionnaires who wanted to show their commitment to the Axis cooperated thoroughly with German espionage chief on Prahova Valley, dr. Luptar. In fact, the battle for oil, worn by the Abwehr and Special Intelligence Service against intelligence services allied into backstage secret front in Romania, has been won since 1940, which virtually assured supply German war machine with the fuel to Romania's exit from the war in august 23, 1944. On August 26, 1944, in place of Eugen Cristescu, who left the command post, the Prime Minister confirmed as Director, Colonel Victor Siminel, head of the Foreign Intelligence, I Section. On 19 September 1944, as head of the Special Intelligence Service of the Ministry of War was named Colonel Ioan Lisievici, which contributed to its reorganization under the new intelligence missions.

Keywords: espionage, the Second World War, strategic area, Prahova Valley, oil.

1. Acțiunile Serviciului Special de Informații pentru apărarea zonei strategice Valea Prahovei în perioada 1940-1941

Rețeaua de spionaj britanică s-a bucurat de protecția regelui Carol al II-lea și chiar a guvernului român. După instaurarea regimului militar condus de I. Antonescu, în colaborare cu mișcarea legionară, serviciile de spionaj britanice au rămas descoperite, fiind la discreția germanilor ajutați de legionari. Legionarii care doreau să-și arate atașamentul față de Axă au colaborat temeinic cu șeful serviciului german de spionaj pe Valea Prahovei, dr. Luptar.¹ Având informații certe că sediul sabotajelor britanice se afla în cadrul Societății „Anglia”, legionarii au inițiat și efectuat o percheziție și au descoperit un arsenal bogat și mari cantități de explozibil. Britanicii aveau în Ploiești, două grupuri de sabotaj, cel de-al doilea grup avea baza la rafinăria „Româno-Americană” și era condus Read Charles, subdirector și chimistul Brasier Charles Young. Pentru acțiunile de sabotaj, englezii au recrutat numeroși ceferiști care lucrau în rafinăriile Xenia, Vega. Era foarte ușor de depistat sabotori de către contraspionajul german, mai ales că Moruzov a asigurat Abwehr-ului o baza materială pentru agenții săi.²

Într-o adresă din ianuarie 1940 a Inspectoratului de Poliție Bucegi, Serviciul de Siguranță către Comisariatul de Poliție Câmpina se menționa că Otto Stensbel, din Câmpina, ar fi făcut spionaj în favoarea Germaniei, în acel scop a căutat contact continuu cu ofițerii din Câmpina, organizând diverse serbări în beneficiul unităților militare locale și prin intervenția lui, Primăria a subscris suma de 100.000 lei, în vederea cumpărării instrumentelor necesare unei muzici militare. L-a convins pe colonelul Praporgescu, comandantul Batalionului Infanterie Ușoară să locuiască cu el, fiind atent și cu ceilalți ofițeri pe care îi găzduia. În acțiunea sa a fost ajutat de Axfeld din Câmpina, care avea un trecut dubios.³

În nota din 4 noiembrie 1940 se menționa că odată cu începerea ostilităților anglo-germane, unele elemente străine au pus la cale crearea unei vaste organizații de sabotaj al producției și transporturilor petrolifere care puteau servi direct sau indirect Germaniei. În vederea punerii în aplicare a planului de lucru respectiv stabilit de nucleul organizatoric, agenții

¹ Constantin Dobrescu, Carmen Băjenaru, *Petrol, politică și cultură la Ploiești*, Ploiești, Editura Prahova, 2014, p.79.

² *Ibidem*, f.80.

³ Serviciul Județean Prahova al Arhivelor Naționale, (în continuare se va cita S.J.P.A.N.), Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 66/1940, f. 4.

acelei organizații, recrutați în cea mai mare parte dintre specialiști, tehnicieni și funcționarii societăților petrolifere de pe Valea Prahovei urmau să facă uz de metode și mijloace tehnice foarte ingenios concepute, o parte aduse din Anglia și o parte fabricate în țară, cu materialul procurat din comerț prin mijlocirea unor români care pentru serviciile făcute au fost plătiți. Cu acest material, urma să provoace incendii la instalațiile petrolifere și să defecteze vagoanele cisterne întrebuințate pentru transporturi, precum și pentru alterarea produselor petrolifere destinate exportului. Se insista a se lua măsuri pentru supravegherea tuturor cetățenilor străini și în special a acelor care veneau în contact cu personalul reprezentanțelor din România, precum și a cetățenilor români care erau observați în entouragele cetățenilor străini. De asemenea de comun acord cu organele jandarmerești respective, trebuiau luate intense măsuri de pază și supraveghere a tuturor instalațiilor petrolifere, a vagoanelor în timpul încărcării precum și în timpul parcursului rutei respective până la frontieră, semnalând polițiilor respective trecerea transportului cu produse destinate exportului. Pentru facilitarea investigațiilor și a acțiunii de supraveghere, au fost trimise note explicative cu privire la metodele și mijloacele de sabotaj care au fost puse în aplicare la trenuri și în industria petrolieră.

În industria petrolieră se proceda la incendierea instalațiilor prin dispozitivul improvizat și reaprinderea cu întârziere pe cale chimică care funcționa astfel:

*„Într-o sticlă, 1 kg se introduce circa 200 grame acid sulfuric, iar peste el se umple sticla cu benzină. Sistemul de aprindere propriu zis se află în dopul de plută. Acesta este scobit în partea de jos și aici se află introdusă și fixată o mică fiolă de celuloid, conținând clorat de potasiu amestecat cu zahăr de pudră, pentru alimentarea flacării. Sticla astfel astupată nu prezintă nici un pericol, cât timp se află în poziție normală, adică în picioare, însă la locul unde are să producă incendiul, trebuie așezată răsturnată. Astfel acidul sulfuric, din cauza greutății sale specifice mai mari decât a benzinei, vine în atingere cu dopul sticlei respectiv cu fiola de celuloid, pe care într-un timp oarecare îl descompune și stabilind astfel contactul cu cloratul de potasiu, produce o flacără puternică care aprinde benzina ce se scurge din sticlă, constituind astfel un început de incendiu respectiv înfocat”.*⁴

În adresa nr. 6439 din 9 februarie 1941 a Serviciului Special de Informații din cadrul Președinției Consiliului de Miniștri către Chestura Ploiești se menționa că din informațiile avute

⁴ Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, (în continuare se va cita A.C.N.S.A.S.), Fond Documentar, dosar 10719, f. 828.

rezulta că în zona petroliferă (Rafinării și Schele) la transporturile pe C.F. pentru Germania, și în porturile principale, în perioada următoare urmau să fie acte de sabotaj. Conform dispoziției Președinției Consiliului de Miniștri, s-a dispus începerea celor mai severe măsuri și anume:

1. *întocmirea tabelelor de suspecți din zonă (comuniști, legionari extremiști și supuși străini: englezi, francezi, olandezi, ruși, greci, armeni, și iugoslavi) . Tabelele vor fi astfel întocmite, încât la ordin să se poate trece la arestarea tuturor.*
2. *Supravegherea îndeaproape a persoanelor din tabele, asupra cărora planează suspiciuni de activitate de spionaj.*
3. *Razii, chiar intrând în imobile, la intervale scurte de timp și simultan în mai multe cartiere ale orașului, pentru arestarea tuturor persoanelor care nu-și pot justifica prezența.*
4. *Controlul amănunțit și evidența scrisă pentru toate autovehiculele și a persoanelor din ele, cari intră în orașul Ploiești. Cei găsiți în neregulă vor fi imediat arestați și cercetați.*⁵

În adresa din 25 februarie 1941 către Chestura Poliției Ploiești se menționa că organele de control și pază din zona petroliferă, aparținând Serviciului Special de Informații, a întâmpinat dificultăți în executarea serviciului, întrucât agenții de poliție și jandarmii nu au recunoscut legitimațiile prezentate, precum și autorizațiile ce posedă fiecare funcționar și în baza cărora au dreptul de a circula după ora 22, înarmați. Acea situație provenea din faptul că agenții de control, sergenți și jandarmi, la prezentarea legitimațiilor Serviciului Special de Informații rămâneau nedumeriți, față de calitatea declinată și de anumite drepturi date prin acele autorizații speciale. Întrucât se cereau explicații complementare sau chiar predarea funcționarilor organelor superioare, legitimarea în acele condiții a atras descoperirea personalului aceluși Serviciu față de asistenții întâmplători și deranja bunul mers al serviciului.⁶

În adresa Chesturii Poliției Ploiești, Biroul Siguranței din 17 mai 1941 se menționa că existau informații că agenții sovietici, urmau a se deplasa la Ploiești și în împrejurimile Ploieștiului, cu scopul de a întreprinde acțiuni dăunătoare siguranței statului. Se impunea, a se lua măsuri severe de control și identificare, interzicând prezența în toată regiunea, a persoanelor străine de Ploiești.⁷

La 2 iulie 1941 a fost transmis ordinul nr. 4426/941 al Ministerului de Interne către

⁵ A.C.N.S.A.S., Fond Documentar București, dosar 3355, vol. 2, f. 3.

⁶ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 54/1941, f. 322.

⁷ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 66/1941, f. 424.

Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței în care se menționa că armata sovietică a lansat parașutiști armați în spatele frontului la punctele sensibile, în număr mic. Acei parașutiști în general destinați să facă spionaj, propagandă sau acte de sabotaj. Important era ca să se supravegheze cu atenție lansarea parașutiștilor și acolo unde au fost semnalati trebuia să se facă cercetări imediate pentru a stabili ce au devenit acei oameni pentru a-i prinde înainte de a activa. Era deci necesar ca în afară de unitățile armatei, jandarmeria și întreaga populație civilă să fie foarte atentă pentru a putea urmări și descoperi parașutiștii lansați. Se atrăgea atenția că în problema parașutiștilor s-a făcut și o alarmă rău justificată, care a indus în eroare Comandamentele și autoritățile. Unele din acele zvonuri puteau fi tendențioase pentru a provoca panică. Astfel trebuiau luate măsuri prin organele respective pentru a se executa de îndată dispozițiile prezentului ordin.⁸ Răspunsul a fost dat de Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței care a trimis o adresă la data de 17 septembrie 1941 către Prefectura județului Prahova în care s-a comunicat că s-au luat măsuri serioase în colaborare cu organele jandarmeriei pentru prinderea parașutiștilor sovietici. Se menționa că au fost prinși 7 parașutiști sovietici, care cu actele încheiate au fost înaintați de către organele jandarmeriei Curții Marțiale spre a fi judecați.⁹ La 10 septembrie 1941, Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței a trimis o adresă către Direcțiunea și Inspectoratul București în care se preciza că în urma echipelor de cercetări pentru identificarea parașutiștilor lansați deasupra munților din județul Prahova, s-a găsit în ziua de 7 septembrie 1941 următorul material și alimente :

„1.- Un rucsac cu circa 20 kgr. dinamită - 2.-Fitul pentru dinamită.-3.-Cutii cu conserve.-

Toate acestea au fost găsite pe muntele «Tâmpa» în apropierea satului Cheia jud. Prahova și se află depozitate la postul de Jandarmi din comuna Măneciu Ungureni.”¹⁰

La 1 august 1941, Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței, a trimis o adresă către Comisariatul de Poliție Sinaia în care se menționa că pentru facilitarea prinderii parașutiștilor care eventual au fost lansați de inamic pe teritoriul județului Prahova se dispunea a se aduce la cunoștința locuitorilor, că le era categoric interzis să vândă alimente persoanelor necunoscute sau străine de localitatea respectivă, fiind obligați a denunța imediat la posturile de jandarmi sau unităților cele mai apropiate, ori de câte ori li se pretindea vânzarea de alimente de către

⁸ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 69/1941, f.1.

⁹ *Ibidem*, f. 6.

¹⁰ *Ibidem*, f. 90.

persoane străine sau suspecte. Prinderea lor era în funcție de rapiditatea cu care asemenea informații ajungeau la organele militare, astfel se insista ca denunțul să fie adus imediat la cunoștința autorităților de resort.¹¹

În august 1941, prin buletinul contrainformativ primit cu ordinul nr. 207.287 din 22 august 1941 al Comandamentului 5 Teritorial se aducea la cunoștință că, mișcarea clandestină Legionară, comuniștii, evreii și agenții inamici (parașutiști, spioni) au săvârșit fapte, care au avut ca scop defecțiuni parțiale din ce în ce mai mari, care au culminat într-o defecțiune totală. De asemenea se menționa în acel ordin că „*Județul Prahova ca regiune petroliferă și industrială prezintă o deosebită importanță și este o țintă evidentă a acestora se impune din partea tuturor organelor de pază teritorială a fi cu «atenție mărită».* În consecință : *paza, controlurilor de legitimarea civililor și militarilor, inspecțiile, rondurile, patrulările se vor face cât se poate de conștiincios și toate informațiunile culese și persoanele arestate vor fi îndrumate – fără întârziere autorităților în drept.*”¹²

Ordinul C.M.R.P. nr. 2367 din 24 septembrie 1941 prevedea ca din noaptea de 24 septembrie 1941 a se lua următoarele măsuri :

„1). *Dublarea măsurilor de pază și patrulare pe cât permit efectivele.*

2). *Intensificarea controlurilor și vigilență permanentă în observare și pază . Observarea direcțiilor de lansare a parașutiștilor și a direcțiilor înspre care au dispărut eventual parașutiștii.*

3). *Prinderea parașutiștilor fără a le da timp să dispară sau să se organizeze. Asigurarea posibilităților de transmitere urgentă a eventualelor știri (telefonul și bicicliști gata pregătiți*”.¹³

Comandamentul Cercului de Recrutare Prahova avea informații că începând din noaptea de 24/25 septembrie 1941, U.R.S.S. intenționa a lansa grupuri compacte de parașutiști în Regiunea Petroliferă în scopul de a distruge punctele sensibile și incendia instalațiile importante. Pentru a preîntâmpina asemenea atacuri, Comandamentul recomanda tuturor organelor de supraveghere și pază ca începând din noapte de 24/25 septembrie 1941 să se ia cele mai vigilente măsuri, atât referitor la observare cât și pază. Legiunea de Jandarmi urma să dea dispoziții posturilor de Jandarmi să organizeze pe tot cursul acelor nopți un serviciu de observare și alarmă

¹¹ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 23/1941, f. 360.

¹² S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 51/1941, f. 113.

¹³ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 69/1941, f. 144.

pentru a fi în măsură ca la declanșarea parașutiștilor din avion să cunoască precis direcția unde au fost lansați, pentru ca în cel mai scurt timp să procedeze la prinderea lor. Parașutiștii sovietici lansați și prinși în Bulgaria, ar fi declarat că U.R.S.S. intenționa să lanseze un număr mai mare de parașutiști în regiunea petroliferă, în jurul datei de 25 septembrie 1941. Astfel, se impunea o atenție mărită atât pe întregul teritoriu al regiunii cât și mai ales în întreprinderile petrolifere, schele și rafinării.¹⁴

Pe teritoriul urban al județului Prahova se găseau 11 rafinării de petrol, a căror pază a fost asigurată de un sistem mixt, militar și civil. Paza militară română a fost asigurată de către Brigada a II-a Mixtă, care avea în sarcina sa zona petroliferă Prahova și Dâmbovița, pază care se efectua de unități speciale de Jandarmi și regimente de grăniceri, care făceau pază propriu-zisă și supravegherea lucrătorilor, din punct de vedere al Siguranței. Paza militară se făcea prin patrulări permanente și control superior bisăptămânal. Serviciul de informații și supraveghere a fost instituit de conducerea întreprinderilor cu elemente proprii, aleși cu asentimentul tuturor organelor de pază și control. Serviciul de pază civil al întreprinderilor avea un număr de paznici care varia după capacitatea întinderii industriei. Agentura locală a Serviciului Special de Informații, de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri avea rezidenți în toate rafinăriile cu rol pur informativ. Agentura Serviciului Secret German avea aceleași mijloace și atribuții, ca Serviciul Special de Informații. Serviciul acoperit de informații al Chesturii a recrutat din personalul întreprinderilor, elemente de încredere bine verificate. Serviciul de verificare a tuturor lucrătorilor industriali organizat de Chestură a verificat situația fiecărui angajat. Colaborarea între toate organele militare și civile a fost perfectă.¹⁵

În afară de instalațiile industriei petroliere, se mai găseau pe teritoriul urban al județului Prahova, un număr de 35 întreprinderi industriale mai diferite, Uzinele Metalurgice de Armament, Chimice, Electrice, Textile și Tăbăcării, a căror pază se făcea de către Detașamente Militare Române și germane, de la diferite unități din Garnizoană, de către servicii proprii de pază, de către gardienii publici. În acele întreprinderi controlul era extrem de riguros și asigura pe deplin normala lor funcționare. Serviciul acoperit de informații și-a recrutat și în acele

¹⁴ *Ibidem*, f. 145.

¹⁵ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 68/1941, f. 353.

întreprinderi informativi de încredere, care asigurau o situație de permanentă cunoaștere a tot ce interesa Siguranța la acele industrii.¹⁶

Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței a trimis o adresă la 11 noiembrie 1941 către Inspectoratul Regional de Poliție București în care se menționa că parașutiștii sovietici prinși în regiunea Cheia-Prahova, împreună cu actele lor inclusiv buletinul de identitate al parașutistului Ivanov Ilie Stoianovici pe numele de Nicolescu Ioan, au fost înaintați de către Legiunea de Jandarmi Prahova secției de poliție judiciară militară din Marele Stat Major București.¹⁷ Conform adresei nr. 58784/941, a Marelui Cartier General Secția I-a către Ministerul Afacerilor Interne se menționa că munca de interes obștesc a evreilor aflați în detașamente de lucru deplasate din orașele din care făceau parte evreei înceta la 1 decembrie 1941. Evreeii care au făcut parte din Cercul de Recrutare Prahova, aveau voie a-și stabili domiciliul în orice oraș capitală de județ, în afara de regiunea petroliferă și București.

2. Acțiunile Serviciului Special de Informații pentru apărarea zonei strategice Valea Prahovei în perioada 1942-1944

Complexitatea situației interne și externe a României a determinat reorganizarea în luna ianuarie 1942, a Serviciului Special de Informații. Astfel, s-a acordat o atenție specială organizării și funcționării sistemului informativ din zona Văii Prahovei, fapt pentru care a fost creată Agentura „P”, cu centrul la Ploiești.¹⁸ Deși România era aliatul Germaniei, agenții Serviciului Special de Informații au avut în preocupări cunoașterea permanentă a societăților petroliere cu capital german. Agentura „P” a primit sarcini să le supravegheze continuu, întocmind lunar note amănunțite, care reflectau, și expansiunea capitalului german în acest domeniu.¹⁹ În darea de seamă asupra situației interne în perioada 1-20 ianuarie 1942 se menționa că au fost suspecte mai multe persoane, străini și români, că ar activa în serviciul secret britanic, supravegherea lor s-a făcut prin mijloace comune ale Serviciului de Siguranță, ale agenturii locale S.S. și ale Poliției Secrete Germane.²⁰

La 3 februarie 1942 a fost emis un raport general de situație privind probleme care

¹⁶ *Ibidem*, f.354.

¹⁷ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 69/1941, f. 259.

¹⁸ Cristian Troncotă, *Istoria serviciilor secrete românești. De la Cuza la Ceaușescu*, București, Editura Ion Cristoiu S.A., 1999, p.205.

¹⁹ Florin Pintilie, *Serviciul Special de Informații din România (1939-1947)*, volumul I, București, Editura Academiei Naționale de Informații, 2003, p.239.

²⁰ S.J.P.A.N. Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 6/1938, f.118.

preocupa în mod deosebit siguranța statului în zona petroliferă de către Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței în care se menționa că paza întreprinderilor petrolifere se făcea în mod permanent în rafinării și schele de către unitățile Brigăzii a II-a Mixtă, trei regimente de grăniceri și un detașament special de jandarmi, cu efective sporite. Paza militară română se suprapune cu paza proprie a întreprinderii, compusă de la 2-25 paznici, patrulare militare române în interior și patrulare militare germane de interior, în exterior jandarmi pe teritoriul rural și gardienii publici pe teritoriul urban. Supravegherea elementelor suspecte în rafinării și fabricii de armament se executa prin agenți și informatori din Serviciul acoperit de informații al Siguranței, care dispunea pentru aceasta de 66 informatori recrutați dintre ingineri, funcționari, mecanici sau muncitori din întreprindere, Serviciul de informații al întreprinderii cu elemente proprii, Agentura locală a S.S.I. care dispunea de centre de informații în fiecare rafinărie, Agentura serviciului secret german. Colaborarea între toate aceste organe de informații era foarte strânsă și se completa pe teren în operațiile de informare și supraveghere. Centura de apărare a zonei Ploiești a fost exclusiv făcută de trupele germane.²¹

Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței a trimis o adresă la 17 iulie 1942 către Comisariatul de Poliție Câmpina în care se menționa că încă din primăvara anului 1941 propaganda maghiară a lansat știrea, care se propaga și în 1942 cu persistență în Transilvania și Banat, că o însemnată parte a tunurilor antiaeriene din regiunea petroliferă Ploiești, ar fi fost proprietatea armatei ungare și că ar fi fost împrumutate Germaniei nu României, cu destinația de a apăra acea regiune de atacurile aviației inamice. Propaganda arăta cu multe amănunte că Ungaria avea cele mai bune tunuri antiaeriene din Europa și că mulțumită acelor tunuri mai exista încă industria din regiunea petroliferă. Agenții acelei propagande susțineau că fiecare tun avea un servanț din armata ungară, îmbrăcat în uniformă germană, care, îndată ce se strica ceva la acele tunuri, se ducea cu piesa defectată la Budapesta, pentru a fi reparată la arsenalul din Ungaria. Propaganda iredentistă mai adăuga că România pregătea o serie de parașutiști cu scopul exclusiv de a fi gata pentru un atac împotriva Ungariei. De asemenea se menționa că în primăvara anului 1941 s-au organizat în cadrele armatei române cursuri de parașutiști și la admiterea candidaților, principala condiție a fost cunoașterea limbii maghiare, ceea ce însemna că parașutiștii au fost pregătiți cu scopul exclusiv și precis de a ataca Ungaria. Propaganda mai

²¹ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 68/1941, f. 385.

adăuga că în timp ce Ungaria prin tunurile sale antiaeriene, apăra teritoriul național și averea cea mai importantă a României, petrolul, aceeași Românie pregătea din umbră atacarea Ungariei prin parașutiști.²²

La 21 aprilie 1943, lucrătorul Grecu Clement din serviciul rafinăriei „Orion”, a răspândit în fabrică un memoriu în cinci exemplare, spre a fi semnat de lucrători și acel memoriu urma a fi trimis mareșalului Antonescu, Președinției Consiliului de Miniștri, Ministerului Muncii, Chesturii Ploiești și Comandamentului Companiei de Pază. Fiind sesizată Siguranța, Grecu Clement a fost găsit împreună cu lucrătorul Dovletescu Constantin, la care s-au găsit 4 exemplare din acel memoriu. După ce s-au luat declarațiile necesare, acești lucrători au fost lăsați liberi. În noaptea de 22 aprilie 1943, lucrătorul Grecu Clerment a fost găsit la instalația „Pipe-Still”, discutând foarte aprins cu personalul acelei instalații. Existau bănuieli că acel lucrător intenționa provocarea unei atmosfere de agitație printre lucrători, s-a cerut concursul Comandamentului Gărzii acelei rafinării, care a început cercetările ce erau în curs.²³

În referatul din 6 iulie 1943 se menționa că Inspectoratul Regional de Poliție Ploiești prin ordinul nr. 6111/1943 a cerut a se face investigații în rândurile invalizilor de război dacă erau nemulțumiți în urma măsurilor luate pentru limitarea numărului călătoriilor pe C.F.R. Din rapoartele depuse de organele acelui birou, reieșea că majoritatea erau nemulțumiți deoarece aveau ca principală ocupație comerțul ambulant, pentru a putea face față nevoilor vieții.²⁴ În adresa Inspectoratului Regional de Poliție din 8 iulie 1943 se menționa că întreprinderile de pază particulară ce erau autorizate să funcționeze în condițiile Regulamentului referitor la organizarea și funcționarea întreprinderilor de pază particulară, aprobată prin Decretul-Regal nr. 1679 din 17 iulie 1936, activau și erau sub controlul organelor polițienești. Existau informații că aceste întreprinderi de pază particulară, erau prost organizate din punct de vedere al personalului, serviciului, din care cauză puneau în pericol paza și siguranța întreprinderilor pe care le păzeau, întreprinderi ce lucrau pentru înzestrarea armatei.

În cazul în care se constata deficiență în serviciu, urma a li se da un termen de maximum o lună de zile pentru angajarea de oameni care trebuiau să corespundă serviciului și înlocuirii imediate a celor care nu au dat satisfacție. În referatul din 11 august 1943 redactat de Șeful

²² S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 113/1943, f. 48.

²³ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 100/1943, f. 13.

²⁴ A.C.N.S.A.S., Fond Documentar, dosar 8911, vol. 4, f.177.

Siguranței V. Tiliceanu menționează că Inspectoratul Regional de Poliție Ploiești a ordonat a se face cercetări pentru descoperirea defecțiunilor. Din rapoartele depuse de organele biroului de siguranță reieșea că până în acel moment nu au avut cazuri de semnalat. Urma să se raporta în acest sens Inspectoratul Regional de Poliție Ploiești.²⁵

În Monitorul Oficial, nr. 140, P.I din 19 iunie 1944 s-a publicat Decizia Ministerială a Afacerilor Interne nr. 7599 referitoare la accesul și stabilirea în zonele militare. În conformitate cu ordinul M.St. Major Secția M.O.N.T., nr. 1050659 din 11 iulie 1944, autoritățile militare prevăzute pentru a se conforma cu acea Decizie Ministerială întrucât dispozițiile ei au fost în concordanță cu dispozițiile elaborate anterior de M.St.M. Pentru executarea măsurilor ce decurgeau din dispozițiile D.M. Af. Interne nr. 7599/944, pentru zona interioară pe teritoriul C.5.T. se dispunea ca toate vizele și autorizațiile de stabilire în zonele militare, efectuate pe baza instrucțiunilor de C.5.A. cu ordinul nr. 60140 din 1 iulie 1943 și pe baza D.M. 1169 publicată în M. Of. nr. 135 din 12 iunie 1943, care rămâneau valabile pentru localitățile și zonele pentru care s-au dat. Accesul și trecerea prin zonele militare s-a făcut în condițiile prevăzute de D.M. 7599/944. Detașamentul 18 Pază Z.P. a eliberat autorizațiile de stabilire în zona petroliferă Târgoviște-Pietroșița-Breaza de Jos exclusiv-Văleni de Munte-Inotești-Brazi în condițiile stabilite de ordine și de articole D.M. 7599/944.

Pentru restul teritoriului din zona interioară a C.5.T., declarat zonă militară, autorizațiile de stabilire în acea zonă s-au dat în condițiile ordinelor și instrucțiunilor anterioare ale M.St.M. D.M. 1169/943, după următoarele norme: cetățenilor români veniți din alte zone militare se acorda o nouă viză pe actele cu vizele din 1943, făcute conform D.M. 1169/943, sau pe autorizațiile de stabilire. Comandamentul C.5.T. delega pentru acordarea acelei vize pe comandantii de garnizoane pentru cei veniți în orașele respective, pe comandantii garnizoanelor reședințe de județ, pentru cei veniți în localitățile rurale din zonele militare.²⁶ Solicitanții trebuiau să facă în acel scop cerere cu avizul organului de poliție sau jandarmeriei din localitățile de origine însoțite de acte cu viza pe anul 1943 și dovada că s-a vizat în noua localitate urbană conform cu „Legea cărții de imobil” din 1 februarie 1939. Cererile din localitățile rurale astfel întocmite trebuiau înaintate de posturile de jandarmi la garnizoanele reședință de județ, Ploiești, Târgoviște, Brașov, care trebuiau să înapoieze actele cu noua viză prin aceleași posturi.

²⁵ *Ibidem*, f.270.

²⁶ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 109/1944-1945, f. 221.

Noile vize acordate erau trecute în registre speciale de evidență înființate pe garnizoane în 1943 conform instrucțiunilor C.5.A. nr. 61140 din 1 iulie 1943 și în acel fel acea categorie de cetățeni români erau considerați că au satisfăcut dispozițiile D.M. 7599/944. Cetățenilor români evacuați și refugiați din zona frontului sau teritoriile ocupate de inamic li s-au dat autorizație de stabilire în zonele militare conform dispozițiilor M.St.M. comunicate D.18.P. garnizoanelor de reședință și Legiunii Jandarmi cu nr. 61346 din 17 februarie 1944, de Corpul 5 Teritorial din Breaza, înaintând la acest comandament Biroul 5 prin garnizoanele sau posturile de jandarmi respective, o cerere în acel scop însoțită de copia actului de refugiat certificată de garnizoană sau post, rezultatul urmând a se comunica aceleiași autorități prin care a înaintat cererea.

Cetățenii români veniți din zone nemilitare prin dispersare din cauza bombardamentelor sau alte cauze, erau obligați a înainta prin garnizoanele sau posturile de jandarmi respective la C.5.T. Biroul 5 din Breaza avizul organului de poliție sau jandarmi din localitatea de origine și actele prevăzute de ordinul C.5.A. nr. 61254 din 19 ianuarie 1944 care erau: o cerere, buletinul de populație pentru cei din comunele urbane, biletul de identitate pentru cei din comunele rurale, extractul de naștere, extractul de căsătorie, pentru cei căsătoriți, certificatul de situație militară, chitanță de plata dărilor către stat, județ și comună la zi, certificatul de la biroul de identificare al Tribunalului respectiv, prin care să se vadă că nu a suferit condamnări penale. Același procedeu era și pentru cetățenii români care nu au vizat pe anul 1943, rezultatul urmând a se comunica aceleiași autorități. Membrii corpului consular, cetățeni străini și evreii nu se puteau stabili în zonele militare decât dacă îndeplineau adlitteram condițiile prevăzute la rubrica 4-a a tabelului nr. 5 de la decizia ministerială nr. 7599/944. Urmându-se acele procedee, nicio persoană interesată nu era pusă pe drumuri și nici nu trebuia să se prezinte la C.5.T. Breaza, totul lucrându-se prin garnizoane și posturi de jandarmi și așteptând rezultatul la aceleiași autorități. Termenul pentru executarea acelor dispoziții era până la 20 august 1944, după acea dată contravenienți găsiți erau deferiți justiției.²⁷

În toate cercurile se discuta problema războiului și în special despre bombardamente, în care părerile erau împărțite în două, unii înclinau cu germanii, iar alții cu anglo-americanii. Intelectualii erau de partea Axei, iar pătura de jos, mai mult de partea Aliaților. Despre bombardament discuta chiar și femeile și copiii, adunându-se în grupuri și transmitând diferite

²⁷ *Ibidem*, f. 222.

zvonuri, care s-au petrecut sau urmau a se petrece. Printre localnici se arăta o deosebită îngrijorare pe motivul că urma a fi bombardată comuna Breaza de Sus, fiind vizată de inamici, datorita faptului că în acel loc s-au refugiat mulți bucureșteni și ploieșteni precum și instituții. De asemenea se discuta problema invaziei în toate cercurile. Intelectualii priveau cu mult optimism, însă muncitorimea și localnicii erau circumspecți considerând că ar fi fost mai bine să aibă loc invazia și să se încheie războiul și bombardamentele. În general, starea de spirit a populației evacuate și localnică, se prezenta foarte încordată. Dorința populației, atât evacuații cât și localnicii, a fost de a se lua măsuri contra comercianților speculanți, în acel scop se impunea un control riguros polițienesc. Sinistrații cereau ca Primăria Câmpina să dea ajutoare pentru reconstruirea imobilelor distruse de bombardament și să procure materiale de construcție. Întreaga populație, dorea ca guvernul să i-a măsuri pentru înlăturarea unui eventual pericol aerian mai mare din partea anglo-americanilor și pentru finalizarea războiului.²⁸

În ziua de 14 iunie 1944, generalul de Corp de Armată C.Z. Vasiliu, ministru subsecretar de stat a convocat la Ministerul Afacerilor Interne pe col. Schipor, comandantul Legiunii de Jandarmi Prahova, col. Enescu, comandantul Detașamentului Special de Jandarmi Pază Petroliferă și lt. col. C. Cichindel delegat Chestor al Chesturii Ploiești. S-au discutat și s-au făcut propuneri referitoare la paza rafinăriilor, circulația pe Valea Prahovei și alte drumuri de mare trafic precum și dacă efectivele Chesturii Ploiești erau suficiente pentru a asigura o bună pază a municipiului și a celorlalte orașe din județul Prahova. De asemenea problema muncitorească și a producției de petrol a fost analizată din toate punctele de vedere. Generalul de Corp de Armată C.Z. Vasiliu a hotărât :

- a) *Micșorarea efectivului de pază al rafinăriilor distruse.*
- b) *Micșorarea efectivului Legiunii de Jandarmi Prahova.*
- c) *Punerea la dispoziția Chesturii Poliției Ploiești a Legiunei Jandarmi Mobilă Ploiești, care are un efectiv de 100 jandarmi și 3 ofițeri.*

*Utilizarea se va face numai pentru paza orașului pe timpul nopții și cu un efectiv de 40 jandarmi de noapte. Jandarmi vor fi utilizați ca patrule, conduse de către un gardian public.*²⁹

Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței a trimis o adresă către Detașamentul 18 Pază Z.P. în care se menționa că la 19 august 1944, aviatorul anglo-american Warren Laufe, a căzut cu

²⁸ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 39/1944, f.7.

²⁹ A.C.N.S.A.S., Fond Documentar, dosar 8794, vol. 27, f.146.

parașuta la Bariera Câmpinei din avionul care a fost lovit cu ocazia bombardamentului ce s-a efectuat asupra orașului Ploiești. S-a înaintat totodată și obiectele găsite asupra cadavrului aceluiași aviator, obiecte menționate în procesul-verbal și cadavrul aviatorului a rămas în primirea Serviciului Sanitar, pentru a fi transportat la Cimitirul Eroilor, Bolovani cu toate efectele de îmbrăcăminte, în afară de bocanci, cu care urma a fi înmormântat.³⁰ La 22 august 1944, Biroul de Siguranță al Poliției de Reședință Buzău a trimis o adresă către Comisariatul de Poliție Mizil în care se menționa că Direcția Generală a Poliției făcea cunoscut că în ziua de 24 iulie 1944, pe la orele 12, au fost observați la Câmpina trei indivizi, care au cumpărat zarzavaturi. Unul dintre ei vorbea foarte stricat românește, între ei se înțelegeau în limba turcă și greacă. Din îmbrăcăminte și purtarea lor s-a putut observa că erau marinari, probabil din marina de comerț. De la o tinichigerie au vrut să cumpere un articol pe care negăsindu-l au părăsit orașul îndreptându-se spre Băicoi, de unde li s-a pierdut urma. Datorită actelor de sabotaj comise în acea perioadă asupra garniturilor petrolifere, se insista a se lua măsuri pentru identificarea și urmărirea persoanelor semnalate, raportându-se rezultatul până în ziua de 30 august 1944.³¹

La 26 august 1944, în locul lui Eugen Cristescu, care și-a părăsit postul de comandă, primul ministru l-a confirmat în funcția de director pe colonelul Victor Siminel, șeful Secție I-Informații Externe.³² La scurt timp după semnarea convenției de armistițiu de la Moscova, care a marcat intrarea de facto a României în sfera de influență sovietică, respectiv la 19 septembrie 1944, în funcția de șef al Serviciului Special de Informații al Ministerului de Război a fost numit colonelul Ioan Lisievici, care a contribuit la reorganizarea acestuia în conformitate cu noile misiuni informative.³³

³⁰ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 131/1943, f. 213.

³¹ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 68/1944, f. 14.

³² Florin Pintilie, *op.cit.*, pp.400-401.

³³ Cristian Troncotă, *Glorie și tragedii. Momente din istoria Serviciilor de Informații și Contrainformații române pe Frontul de Est (1941-1944)*, București, Editura Nemira, 2003, pp.17-18.

BIBLIOGRAPHY:

1. Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, Fond Documentar, dosare: 3355, vol. 2 ; 8911, vol. 4, 8794, vol. 27, 10719.
2. Serviciul Județean Prahova al Arhivelor Naționale:
3. Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosare: 6/1938, 66/1940, 23/1941, 51/1941, 54/1941, 66/1941, 68/1941, 69/1941, 100/1943, 113/1943, 131/1943, 39/1944, 68/1944, 109/1944-1945.
4. DOBRESCU, Constantin, BĂJENARU, Carmen, *Petrol, politică și cultură la Ploiești*, Ploiești, Editura Prahova, 2014.
5. PINTILIE, Florin, *Serviciul Special de Informații din România (1939-1947)*, volumul I, București, Editura Academiei Naționale de Informații, 2003.
6. TRONCOTĂ, Cristian, *Glorie și tragedii. Momente din istoria Serviciilor de Informații și Contrainformații române pe Frontul de Est (1941-1944)*, București, Editura Nemira, 2003.
7. TRONCOTĂ, Cristian, *Istoria serviciilor secrete românești. De la Cuza la Ceaușescu*, București, Editura Ion Cristoiu S.A., 1999